

รายงานการวิจัยในชั้นเรียน

ชื่อวิจัย การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง โคลงโลกนิติ ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้กระบวนการแผนผังความคิด

ชื่อผู้วิจัย นางสาวสิริพร ฤทธิเรือง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

วิชาที่เลือกทำวิจัย ภาษาไทย 1 รหัสวิชา ท21101 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติและเป็นเครื่องมือใช้สื่อสารให้เกิดความเข้าใจตรงกัน โดยเฉพาะการนำทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน มาศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมีความมุ่งหมาย (1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย เรื่อง โคลงโลกนิติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้กระบวนการแผนผังความคิด ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง โคลงโลกนิติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้กระบวนการแผนผังความคิด ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนห้วย ปทุมธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 29 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชนิด ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้

1. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย เรื่อง โคลงโลกนิติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้กระบวนการแผนผังความคิด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.29/80.18

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้กระบวนการแผนผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

โดยสรุป แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้กระบวนการแผนผังความคิด ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จึงขอสนับสนุนให้ครูภาษาไทยนำไปใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหาอื่น ๆ ต่อไป

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ (กรมวิชาการ. 2545 : 3) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แทบทุกวิชาจำเป็นต้องใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสารเพราะเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทำให้สามารถประกอบธุรกิจการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้

อย่างสันติสุข ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดี และวรรณกรรมอันล้ำค่า ดังนั้นคนไทยจะต้องทำความเข้าใจ และศึกษาหลักเกณฑ์ทางภาษา หมั่นฝึกฝนให้มีทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ในการสื่อสาร การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ชุมชน สังคม ตลอดจนถึงประเทศชาติ ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไปซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (ณรังสี วุฒิวิญญกุล. 2541 : 5) กล่าวไว้ว่า ภาษาไทยยังทำให้คนไทยอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นปึกแผ่น

จากเหตุผลข้างต้นที่ได้นำเสนอแล้ว ดังนั้นผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อาษาไทย เรื่อง โคลงโลกนิติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กระบวนการแบบแผนผังความคิด เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย เรื่อง โคลงโลกนิติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้กระบวนการแบบแผนผังความคิด

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง โคลงโลกนิติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้กระบวนการแบบแผนผังความคิด ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 สถานที่ในการศึกษา โรงเรียนห้วย ปทุมธานี ตำบลสวนพริกไทย อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

1.3.2 ระยะเวลาในการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

1.4 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1.4.1 การจัดการจัดการเรียนรู้อาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) หมายถึง กระบวนการจัดการจัดการเรียนรู้อาษาไทย เรื่อง โคลงโลกนิติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยเกิดจากการระดมพลังสมองที่เกี่ยวกับโคลงโลกนิติ โดยแตกออกเป็นความคิดย่อยแล้วลากเส้นเชื่อมโยงในแต่ละความคิด

1.4.2 แบบทดสอบ คือ ข้อคำถาม หรือสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้กระตุ้นหรือเร่งเร้าความสนใจให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของตนเอง ตามที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์การเรียนรู้

1.5 ประโยชน์และคุณค่าของการวิจัย

1.5.1 ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย เรื่อง โคลงโลกนิติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กระบวนการแบบแผนผังความคิด

1.5.2 ทราบประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้อาษาไทย เรื่อง โคลงโลกนิติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กระบวนการแบบแผนผังความคิด ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

1.5.3 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ (2552 : 409) อธิบายว่าแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง วัสดุหลักสูตร ที่ควรพัฒนามาจากหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุเป้าประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เป็นส่วนที่จะแสดงการจัดการเรียนการสอนตามบทเรียน และประสบการณ์การเรียนรู้เป็นรายวัน หรือรายสัปดาห์

2.2 โคลงโลกนิติ

2.2.1 ความหมายโคลงโลกนิติ

โคลงโลกนิติ เป็นวรรณกรรมประเภทคำสอน ในลักษณะของโคลงสุภาพิต คำว่า โลกนิติ (อ่านว่า โลก-กะ-นิต) หมายถึง ระเบียบแบบแผนแห่งโลก เนื้อหาในโคลงโลกนิติจึงมุ่งแสดงความจริงของโลกและสัจธรรมของชีวิต เพื่อให้ผู้อ่านได้รู้เท่าทันต่อโลก และเข้าใจในความเป็นไปของชีวิต พร้อมเป็นแม่แบบเพื่อให้ผู้อ่านได้ดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกต้องดีงามสืบไป

2.2.2 ความเป็นมาของโคลงโลกนิติ

วิไลวรรณ เชาวลิต (2541 : 57 - 60) ได้สรุปเนื้อเรื่องย่อโคลงโลกนิติ ไว้ดังนี้ ที่มาของเรื่อง โคลงโลกนิติมีมาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา โดยนักปราชญ์ได้คัดเลือกสุภาพิตที่แต่งเป็นคาถาภาษาบาลีและสันสกฤตที่อยู่ในคัมภีร์โลกนิติและคัมภีร์พระธรรมบทมาแปลและแต่งเป็นโคลง ต่อมาพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร ทรงรวบรวมโคลงโลกนิติของเก่ามาชำระแก้ไขใหม่ให้เรียบร้อยประณีต ครั้นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศรทรงชำระแล้ว จึงโปรดเกล้าฯ ให้จารึกลงในแผ่นศิลาดิตบนฝาผนังศาลารายในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร / กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนหอวัง ปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 29 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนหอวัง ปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรม เรื่อง โคลงโลกนิติ โดยใช้กระบวนการแผนผังความคิด จำนวน 5 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 5 ชั่วโมง

3.2.2 แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1. ทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง โคลงโลกนิติ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

3.3.2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการแผนผังความคิด

3.3.3. ทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ ได้แก่

3.4.1 ร้อยละ (Percentage)

3.4.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

3.4.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง โคลง โลกนิติ โดยใช้กระบวนการแผนผังความคิด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82/80 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง โคลงโลกนิติ โดยใช้กระบวนการแผนผังความคิด ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. วิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังในตาราง ดังนี้

การทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig.(2-tailed)
ก่อนเรียน	28	7.14	3.04	18.6461	0.000
หลังเรียน	28	15.79	1.60		
ค่าวิกฤต t		ที่ระดับ .05	df 27	คือ 1.703	

จากตาราง นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง โคลงโลกนิติ โดยใช้กระบวนการแผนผังความคิด มีค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5 สรุปผล การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง โคลงโลกนิติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้กระบวนการแผนผังความคิด มีประสิทธิภาพ 85.83/86.47 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

5.2 อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

5.2.1 การวิจัยในครั้งนี้ ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง โคลงโลกนิติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้กระบวนการแผนผังความคิด มีค่าเท่ากับ 82.29/80.18 นั่นคือ คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 7.14 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 15.79 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากวิธีการสอนที่เรียนโดยใช้กระบวนการแผนผังความคิด ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ ซึ่งตรงกับผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า

5.2.2 เปรียบเทียบผลการเรียน วิชาภาษาไทย เรื่อง โคลงโลกนิติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้กระบวนการแผนผังความคิด ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนภาษาไทย เรื่อง โคลงโลกนิติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้กระบวนการแผนผังความคิด มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการแผนผังความคิด มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้การเตรียมความพร้อม การปฏิบัติ การนำเสนอและประเมินผังความคิด และการสรุปตรงกับหลักการและเป็นไปตามประสิทธิภาพและผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น ซึ่งเกิดจากผู้วิจัยมีเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลที่ชัดเจนและยังได้พิสูจน์มาแล้ว

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง โคลงโลกนิติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้กระบวนการแผนผังความคิด หลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า วิธีการสอนภาษาไทย เรื่อง โคลงโลกนิติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังนั้น ครูผู้สอนควรนำวิธีการสอน โดยใช้กระบวนการแผนผังความคิดกับเนื้อหาสาระย่อยอื่น ๆ เช่น กาพย์และกลอน เป็นต้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิธีการสอน โดยใช้กระบวนการแผนผังความคิดเรื่องอื่น ๆ เช่น กาพย์และกลอน เป็นต้น
2. ควรมีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในศาสตร์วิชาอื่น ๆ โดยใช้กระบวนการแผนผังความคิดกับประชากรกลุ่มอื่น ๆ ในระดับชั้นต่าง ๆ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.
- คมขำ แสนกล้า. **การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- ฉวีลักษณ์ บุญกาญจน. **จิตวิทยาการอ่าน**. กรุงเทพฯ : บริษัท 21 เซ็นจูรี่จำกัด, 2547.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. **การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์, 2545.
- ฐานิยา อมรพลัง. **การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทย เรื่อง ไตรยางศ์ ด้วยแบบฝึกเกมและเพลงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.). **วรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด, 2562